

מסורת הש"ס

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

עב. תורה אור השלם

(א) [ע"י ברכות נט ע"ב],
(ב) [ע"י מוס' ר"ה כג:
ד"ה וז', (ג) גיטין ו',
(ד) [ע"י מנחות נ"ח מה
חלת מוכר שנגזלתי קר
זו מוכרת של חלות
של ככל פי' אחר אחרית
הש"ס. וברכות מבר
בסנהדרין קט ע"א ע"ש],
(ו) [גי' העירין ע"ד דק
הש"ס. וברכות מבר
לפנינו ע"ד שם מה"ה],
(ז) [לעיל ע"ב ע"ב], (ח) גיטין
ז' ד"ה מ"ו, (ט) [ראמ"ר ר"ב
לפ"א כס"ה], (י) [ש"הו"מ
לפ"א כס"ה], וכן מוכרין
המה"ה, (כ) יבמות
טו', (ל) [נכתיב: מדיח:
וכ"ה בכתוב ופערין],
(מ) [נכתיב: חידק, וי"ה
ביתומות], (נ) לעיל ע"א:
ע"ש, (ס) ע"ז ב' מנחה:
י"א, (ע) [נכתיב: ובע"י:
דמנואל], (פ) [נכתיב:
דפס"ר ובע"י: סנהדרין],
(צ) [נכתיב: טס"ף, כה:
ובע"י: טס"ף, (ק) [נכתיב:
גניטין ו' ע"א, ע"ש],
(ר) [דף ע"א, (ט) [נכתיב:
הראשונה, ולפנינו כס"ה],
והש"ס גורם כס"ה"ד פרס
ע"ש, (ט) [ע"י לעיל מט
ע"ב], (א) [נכתיב: שבת
קמה ע"ב, ונכתיב: שם
ד"ה מניין],

והאידינא הוא דליוה פרסאי. שלקחוהו ממקומו וזנאוהו למעלה
מאקרא ולהכי לא בעי למתח פרת עד היכן לפי שפרת נופל
בחדקל ועוד ככל מושכת למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר
לעיל: לך גיסא דפרת עד היכא. כשפתה כלפי מערב עד היכן
מתפשט רחבה של ככל: מאי
דעסק. שבתא לישאל: משום צירס.
שמה צירס שיושבת בהן גיסא
מיבעיא לך: מייחסי דפומצדיא.
שהיא בין שמי הנהרות מצירס נסבי
ש"מ מוחזקין הם בה בחזקת יחוס:
כמתלווקס ליוחסין. בארעה ורחבה
של ככל: כך מתלווקס לגיטין.
דקיימא לן (גיטין דף ד' ב'). המציא גט
משאר ארצות לריך שיאמר בפני
נכתב ופני נחתם לפי שאין בקיפין
לשמה והמציא גט מארץ ישראל
לככל אינו לומר וככל הרי
היא כאלך ישראל לגיטין: שאף הם
היו חכמים ובקיפין לשמה: עד ארצה
סניינא. אגס של קנים וערבה שקורין
אשיריא: סניינא דגשרא. שני
אגמים היו למטה מהגשר זה למטה
מזה: חביל ימא. שם מקום:
סניינא דככל. מכלילא ותפארתה
של ככל ליוחסין: שוניה וגוציא
וליוזרא. מקומות הם: סניינא
דחביל ימא. תפארת של חביל ימא:
איסתא צעא מינייהו. כותיים לא
נמערבו בהם אלא הקול ימא על ידי
ששאל כותי אחד אשה אלא הם
לא נתנו לו. ויש אומרים רב פפא צעא
מינייהו אסתא ולא יהי ליה לך היה
מוציא עליהם שמץ פסול וקשה בעיני
לומר כן: כגולה. פומצדיא קרי
גולה כראש השנה (דף כ"ג): מאי
דקריא. מקום על נהר פרת למעלה
מכל המקומות הנזכרים למעלה:
והאמר ר' יוחנן. לעילא מיחזקתא
דככל כפרת עד מעברתא דגדמא ותו
לא: אמר אביי לרועה נפקא.
כאלכסון ממעברתא דגדמא ומקפת
את הפסולין עד מעלה מאיסי דקירא
שהיא מן הפסולין ושט משוט צפי
הלרועה על פרת: חלוון. נהר:
וינחם כחלה ונחזור. צערת
השצטים שהגלה סנחריב משתעי:
וכוון לפסול כל מקום שגלו השצטים
נטמעו עובדי כוכבים בצנותיהם
ועובד כוכבים ועבד הבא על צת
ישראל אפילו למ"ד (יבמות דף מה).
הולד ממזר לא היו פגום מיהא היו:

מוסף רש"י

ובולם לפסול. רובן
ממזרים שנטמעו עשרת
השצטים בעבודת כוכבים
(ל"ב בנות עשרת השצטים
עובדי כוכבים) ונתינו
הרי הן כשרולל ונחג
בהן איסור ממזרות,
וזן לא מהרו ונשאו
זה אחותו או נשאו
הרי הן ממזרים יבמות
(ל"א). שפעמים בולעין
רפעים פולטין. ג'
מדעות היו תמיד מורדות
בה ומשלימות עמה
(דניאל ז' ה). ואמר.
והנה, אחרי. אחרת (ע"ז)
ב'. ומסורבלין. מלובשין
בבשר (מגילה י"א). שמיים
כמו (שבת קל"ז) קטן
המסורבל בבשר, ולשון
מלגש הוא כמו (דניאל ג'
כסיתו בסרבליון ע"ז ב').
ואין להם מנוחה כדורב.
דוב אין לו מנוחה אלא
הולך ונחל כל שעה (שם).

לך ניםא דפרת עד היכן. פי' כקונטרס להכי לא בעי למתח
פרת עד היכא לפי שפרת נופל בחדקל ועוד ככל מושכת
למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר לעיל: איתתא בעא
מינייהו ולא יהבו ליה. ולכן הוציא עליהם לעו וי"מ דקאי ארצ
פפא ולא נהירא דח"ו שיעלה צדעמו
של אותו דליק להוציא לעו עליהם שלא

מדין: בין הנהרות הרי היא כגולה
ליוחסין. וזריך לומר דשני מקומות
הן לאי משום חדקל ופרת לא הוה
צעי גמרא ופי' בין הנהרות מאי הוי
דפיטעא לכולי עלמא דמייחסי דלעיל
נמי לא בעי אלא מן האדנין אלא בין
הנהרות פשיטא ליה דמיוחסין הן:
היום

שוניא וגוביא תכילתא דחביל ימא רבינא אמר אף ציצורא תניא נמי הכי
חנן בן פנחס אומר חביל ימא תכילתא דבבל שוניא וגוביא וציצורא תכילתא
דחביל ימא אומר רב פפא והאידינא איערבי בהו כותאי ולא היא איתתא
הוא דבעא מינייהו ולא יהבו ליה מאי חביל ימא אומר רב פפא זו פרת
דבורסיה ההוא גברא דאמר להו אנא מן שוט מישוט עמד רבי יצחק נפחא
על רגליו ואמר שוט מישוט בין הנהרות עומדת וכי בין הנהרות עומדת מאי
הוי אומר אביי אומר ר' חמא בר עוקבא אומר רבי יוסי בר' חנינא בין הנהרות
הרי היא כגולה ליוחסין והיכא קיימא אומר ר' יוחנן. מאידי דקריא ולעיל
והא אומר רבי יוחנן. עד מעברתא דגוציא אומר אביי. רצועה נפקא אומר רב
איכא בר אבין אומר רב חננאל. אומר רב חלון. ניהוונד הרי היא כגולה ליוחסין
א"ל אביי לא תציתו ליה יבמה היא דנפלה ליה התם א"ל אמו ידידי היא
דרב חננאל היא אויל שילוחה לרב חננאל אומר להו הכי אומר רב חלון
ניהוונד הרי היא כגולה ליוחסין ופליגא דר' אבא בר כהנא. דאמר ר' אבא
בר כהנא מאי דכתיב. וינחם בחלה ובחבור נהר גזון וערי מדי חלה זו
חלון חבור זו. הדייב נהר גזון זו גיזוק ערי מדי זו חמזן וחברותיה ואמרי
לה זו נהוונד וחברותיה מאי חברותיה אומר שמואל כך מושבי היינו מושכני
ורומקי אומר רבי יוחנן וכולם לפסול קסלקא דעתא מושכני היינו מושכני
והאמר ר' חייא בר אבין אומר שמואל מושכני הרי היא כגולה ליוחסין
אלא מושכני לחוד ומושכני לחוד. ותלת עלעין בפומה בין שיניה אומר
רבי יוחנן זו חלון הדייב ונציבין שפעמים בולעתן ופעמים פולטתן וארו
חיוא אחרי תנינא דמיה לדוב. תני רב יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין
כדוב ומסורבלין כדוב ומגדלין שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב ר' אמי
כי הוה חזי פרסא דרכיב אומר היינו דובא נידא א"ל רבי ללוי הראני פרסיים
אמר ליה דומים לחיילות של בית דוד הראני חברין דומין למלאכי
חבלה הראני ישמעאלים דומין לשעירים של בית הכסא הראני תלמידי
חכמים שבבבל דומים למלאכי השרת כי הוה נחא נפשיה דרבי אומר
הומניא איכא בבבל כולה. עמונאי היא. מסגריא איכא בבבל כולה
דמזוריא היא בירקא איכא בבבל שני אחים יש. שמחליפים גשותיהם
זה לזה בירתא דסטיא איכא בבבל היום סרו מאחרי המקום
דאקפי פירא בכורי בשבתא ואזיל וצדו בהו בשבתא ושמתיהו ר' אחי
ברבי יאשיה ואישתמוד אקרא דאגמא איכא בבבל אדא בר אהבה יש בה
היום

ותלת עלעין בפומה. ציה (ה) השנייה צממרה דניאל כתיב והיא ככל: צפומה בין שיניה. צפומה משמע מצפים בין שיניה משמע
שזולטות מנחון: בולעין. מושלת עליהם: ומסורבלים כדוב. צלי צר. לשון עזי ושומן הוא ובעלמא (שבת דף ק"א). נמי אמרי' קטן
מסורבל בבשר המלוש בבשר כשרבל: דוב אין לו מנוחה כשהוא קשור הולך ונחל תמיד סביבותיו: דובא נידא. דוב נודד: הראני
פרסיים. צעל משלות ודומיות היה לוי וקאמר לו רבי משול לי פרסיים למה הם דומים: כחילות של צית דוד. גבורים: חזרין.
אומה הסמוכה לפרסיים ומשחיתים הם וטרפנים הם יותר מפרסיים: לשעירים. מלובשים שחורים ודומים לשדים: דומים למלאכי
השרת. לבושים לבנים ועטופים כמלאכי השרת וכתיב (יחזקאל ט) והואש לבוש הצדים. והכי נמי אמרינן צממה מדליקין (שבת דף כ"ה):
על רבי יהודה שהיה מתעטף ויושב בצדיים המצויין ודומה למלאך כו' וצנדרים (דף כ'): נמי אמרינן מאן מלאכי השרת רבנן
ואמאי קרי להו מלאכי השרת משום דמצינין כמלאכי השרת במלבושים נאים: כי קא נחא נפשיה. מרקה נצואה צפומיה:
הומניא. עיר ששמה כך: מסגריא. עיר היא וכל הקך כולוהו מקומות ניהו: צירפא דסטיא. על שם שסרו מאחרי המקום ופירש
רבי היאך סרו: דאקפי פירא דכוורי ואזיל וצדו בהו בשבתא וכו'. ה"ף הביצר דגיס הרבה והלכו ונצדו: דאקפי.
ה"ף כדמתרגמינן ויף הדרול (מלכים ב' ג) וקפא פחולא: פירא. צריכה עשויה לגדל דגים ובלע"ז צי"ר: ואישתמוד. נשתמדו:
היום

1. ויגל מלך אשר את
ישראל אשורה וינחם
בחלה ובחבור נהר גזון
וערי מדי:
מלכים ב' י"א
2. וארו חיוה אחרי
תנינא דמיה לרב ולשטר
חד והקמת ותלת עלעין
בפומה בין שניה וכן
אמרין לה קומי אבלי
בשר שניא: דניאל ז' ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בין וכו' וצ"ל
דשני פסוקות הן. עין
עיונין דף יט ע"א מדי:
אם בין הנהרות:

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומלת וכו'
כמיה הראשונה שצממרה
וכו' והיא ככל דקשי
צפומה כ"ל וד"ל:

לעזי רש"י

אשר"א [אשרי"י"ד].
שדה ערבות.
ביב"ר [ויב"ר].
ברכת דגים.